

پر شنبه — ۲۱ شباط ۱۳۴۰

برنجی سنه — نومرو ۹

آبونه شرائطی ،
سنه لک ۲۵۰ ،
آلتی آیلقی ۱۲۵
فوق العاده نسخہ لک
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدر .

مجموعه من هیئتینجه
طبعی تفسیر ایدلمین
آثار اعاده ایدلمز .

ملی تحریک

اداره خانه : باب
عالی جاده سنده
وقت مطبعه سنه
متصل گوشه
باشنده نومرو ۱
صاحب و مدیر
مسئولی محمد مسیح

اردن بسر کونزه بر بیقرار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی ، مصور مجموعه در

آنادولیده تورک متصوفلری:

سلطان ولد

— ۱ —

عبدالحلیم چلی افندی حضرتلرینه اتحاف:

سلطان ولد، تورک لک لاهوتی ادا متصوفی؛ متنوی شریف مبدعی جناب مولانا مک بووک اوغیدر.

آنادولیک مهم مرکز لریدن برسی لارنده (قرمان) ده، علم و فضیله لحاظ بردارنده کوزلری آچدی. (۶۳۳ هـ - ۱۲۴۶ م)

ساجوق قیرک الک روتقدار و شرفلی دملرنی یشادینی بووک علاالدین زماننده قوشینی، بووک بابایی سلطان العالمی، پدری مولانا ایله تشریف ایتدیلر.

ساجوق یاغچنک، ایش کمرلی، موزائیک قابل قهرلرینک ده قورلرنی عکس ایتدیرن بللور کپی شفاف و براق صولی حوصلری اطرافنده، تصوف جریانلری اداره ایدن بااستندن، اودورک معروف علامندن تحصیل ایله فطری اولان ذکا و استعدادی انکشاف ایتدی.

ایشتمز سیکز! دکی؟ نچون؟ اورته ده برعلی نظیا بو قدرده آنک ایچون دکل! علی نظیا وارد. هم معروف، مشهور در! فقط اوامضا جلال مقاله لرینک آتته قوز. تعلیم و تربیه اطفال کتابلرینک اوسته قونور. بو کونکی آلتش قدر تعلیم و تربیه اطفال کتابنک اوستنده «علی نظیا» امضایی پازل پازل. شخصی طانور میسکز؟ طانیسه کز کر کدر. چونکه علی نظیا آنک اوبله قورو غلبه قلدرد ایشی بو قدر.

علی نظیا بک احمد مدحت افندی بک - سوبله دیکي وجهله قرق سنه متجاوز بر زماندنیری بک متواضعانه بر صورتده دائمی معارف حیازه وقت وجود ایتشد. بومدت ظرفده میدان کتیرمش اولدیی صایسز اثرلری یالکز بر کتبخانه دولدر برمه کافی اولدیی کی معارفه ایتدیی صایسز خدمتلی ده بوبله کوچوک بر مقاله ده یازمق امکان خارجده در.

معارف تاریخم زده مهم بر موقع اشغال ایدن بو محترم ذاتی تبریک و کندیلرندن علم و عرفان حیازه ده بک چوق کزیده و قیمتی آثار هدیه ایتلری تمی ایلرز. صبیح نامیه

طبیعه و دینی شعبه لری مدیر معانلکینی ده علاوه مأموریت اولق اوزره در عهد ایله مشدی. ۳۲۴ - بو مأموریت لک بمقتضیلرندن لغو حسیله انه کاک ایتش، بر قسمی ده باشقه سنه تفویض قیلنمشدی. ۳۲۶ ده دخی دارالفنون تورکجه ودها دیگر درس لک تدریس لیه توظیف قیلنش، بر سنه سوکره ده اولکی مأموریتی عهد سنده اولدیی حالد قداسترو مکتبه مدیر اولمشدی. بعد قداسترو مکتب لک لغوی، دارالفنون درس لک ده العالی حسیله هر ایکی مأموریتدن انه کاک ایتش، فقط بر مدت سوکره انک دارالفنون مدیری تعیین اولومشدی. عین زمانده دارالفنونه قوانین جاریه معلم لکنی ایفا ایتکده ایدی.

عل نظیا بک

بودن سوکره معارف تألیف و ترجمه دائرہ سی اعضا فقی، وفا سلطانیسی فرانسرجه معلم لکنی، دارالمعلمات مدیر لکنی ایفا ایتش، نهایت ۳۳۷ ده نشان طائی لیسنه مدیر تعیین اولومشدی؛ ایوم بو وظیفه سی ایفا ایتکده مشغولدر. تام ۴۱ سنه در معارف حیانه بذل جان ایدن بو محترم اختیار یالکز اسملرنی یازمقله محقق لر دولایله جک اثرلر وجوده کتیر مشدر. فرانسرجه، عربجه و تورکجه تعلیم و تربیه عائد اولان بوتون بو اثرلک عددی ایکی یوزی تجاوز ایتکده در. یالکز بو اثرلایله نظیا بک معارف حیاتنک تعالیسی خصوصنده نه قدر بذل غیرت ایتدیی ظاهر ایله ییلر. مرحوم احمد مدحت افندی ده ۳۱۵ تاریخنده اسکی «طریق» فزیه سند نظیا بک حقد. شو سوزلری یازمشدی: «اورته ده بیک مناظره جریان ایدر. شاهرلر، ادیب لر، فیلسوفر، فلافلر عیاق بیجاغه... خیر! قل قلمه کاورلر. هیچ بولر ایچنده «علی نظیا» آدی بر مبارز کوردمیسکز؟ ایشیتیمیسکز؟»

معلوماتی، سوریه‌نک و شاملک مشهور استادلرینک گرسیلری قارشینده تامالادی .

باباسی مولانا کی اوده فقیه و مدرسی ایدی . [۹] برعصره یاقلاشان برکتلی عمری مولوی طرفتک اساسلری قوروق ، متوی شریف نسخهلری جوغالیق ، مشوخیوانلر ، نام معناسیله کامل و عالم انسانلر یتشدر مکه کجیری .

او ، مولاسنه و مولاناسنه جدا عاشقدی . ادها ایده حکم که (۹۰) سنهک حیانتک مهم بر قسمی متودی که (معضل - Complex) و مغلق یتلرک ، نکته لرک تفسیرینه حصر ایتدی . « ابتدا نامه » ، « رباب نامه » ، « انتها نامه » . . . دینه آگین متویری بوشر حلدن ، مولوی لکک بویوک شخصیتلرینک حیاتلردن بحث ایدر .

اون اوجونجی عصر میلادینک شایان تدقیق بر سیاسی سلطان ولدک اثرلری مطالعه ایدلورسه بویوک بر مصوف و قیمتلی بر عالم اولدنی آکلاشیلور . سلطان ولدک عالم تصوفه اک مهم خدمتی ایسه ، استادی و پدری جناب مولاناک ، طبیعات حادثلردن ملهم فکرلره ترین و تصویر ایتدیکی تصوفی افکار و ملاحظاتی ، مهارت و قدرت نامه ایله نشر و تعمیم ایتسیدر . حق دینه حکم که ، قرون اولانک استاد ذی وقار و معلم اولی « آرسطو - Aristotle » بی ناصل ابن رشد ، بومشهور اسلام طیب و فیلولوفی شرح و ایضاح ایتش ایسه ، مولاناک افکارینی سلطان ولد تفصیل و تشریح ایتشدرد . مولاناک افکار و اشعاری ، آخیق سلطان ولدک کتابلرنده واضع بر شکل آتشدرد .

مثلا ؛ « رباب نامه » اسمنده کی اثرینک صوکنه علاوه ایتدیکی اکیوزمه یقین تورکجه شعرلری ایجریسنده شو یتلر ، بوفکریمیزی تأیید و تأکید ایدن قیمتلی دلیللردر :

مولانادر اولیا قطعی بلنک — نامک اول بویور دسا آتی فلنک
تکریدن رحمدرا آنک سوزلی — کورل افرسا آبیلا کوزلی
قانی کیشی بوسوزدن بول وارا — تکرلی آنک مرادی بانک وارا
مولانا کی جهاندا اولدی — اخلاقی کسه حقدن ملدی
اول کنشدر اولیا یلدوزی — دوکلینا اول ذکر اوروزی
تکرلی دن هر رکیشی بخشیش بول — حاصلرک بخشیشی ابروقی اُر
بخشیشی کم حق ووردی مولانیا — آتی نه قسوله ووردی نه بیا
« سیر آتی بزم کوزمه کورنکیز — آنک اسرارینی بدن سورنکیز »
بن دیم سوزرکه کسه دیدی — بن ویرم نعمت که کسه دیدی [۲]

[۱] مولانا و اوغلی سلطان ولد حقن ققهاستندرد « کتاب الجواهر المصیه فی طبقات الخفیه » و « تاج الدور » اسملی طبقات منجیه کتابلرنده و موضوعات العلومده مقید و مبرحدرد .

بوگونکی لهجه بیانرک ماضیسی گوسته رهن شو یتلرک دلالت ایتدیکی معنا ، مولانای و مولویلیکی اوکره نک ، تدقیق اتمک آرزوسنده اولانلره ، کندی اثرلرینک تنبی لزومی آکلاقمقدرد .

فی الحقیقه ، مشارالیه ، کندی زماننده کچن بوتون واقعه لری ، بوتون شألری نام برحمت و صداقله تنبیت ایتشدرد . حالا بویوک بیله عین حرارت و عین جوشله وجدانلری اشغال ایدن ، مناقشه اولتان شمس و مولاناک صمیمی دوستلغدن ، شمسک عاقبتدن ، بر جوق هیجالی واقعاتدن ، حسیانک اسیری اولدن بحث ایدمیلشمشدر . بونلر سلطان ولدک نه قدر مشهور دوشوندیکنه ، خصوصیه قشر دماغ همیره لری نسجنک جوق اصل اولدیه دلالت ایدر .

حضرت ولدک — دیگر متصوفلر کی — اک میز وصفی (قاراقهری) ، خلقی (دهم قورات) ، و انسانچی (ثومانیت) اولسیدر . ذاتاً متصوفلر ، حکیملره جوق بکره در . [۳] موضوعلری انسانلردر . برسی اونک نورمال ، دیگری مرضی (باتولوژیک) جهتلری تدقیق ایدر .

سلطان ولدک ، اوج مشوایی ، « معارف » اسملی متبور کتابندن باشقه بویوک دیواننده کی عربجه ، فارسجه ، تورکجه ، حق روجه لسانیه یازمش شمرلر ، هنرلر ، الهی واقعی ، قدسی سانعه لریده ، شفت و مبرحت حسیله چایان بر قلبک ترغاتی دیوارلر .

آلتنجی عصر همیرینک صوکارینه دوفر و وجوده کتیردیکی دیواننده (۶۹۰ — ۱۲۹۳) بویوک برسوکی ایله باغلی اولدنی

[۲] املاسی محافظه ایدره ک یازدیم شو یتلر ، « کلبولی درویش مصطلی الملوی » نک (۱۰۱۰) سنه منده استنساخ ایتدیکی « رباب نامه » دندرد . بونسخه اسکدارده کی سلم آقا کتبخانه سنده (۱۹۷) نومروده مقیدرد .

جناب مولاناک ، سلطان ولدک ، مناب صاحب افلاک ددهک تورکجه اشعارنی — بویچنده جدا متبیر — فاضل محترم ولدجللی افندی ، برقاچ آتی سکره تمبنا لغویه و لسانیه علاوه سیه نسر ایده حکمکردر . کینلرده آلدیم لطفاً مزلنده کی بشیرانی ، تورک دینه و تورکجه نک ایلک دورده کی شعرلرنه — باطلع آمادولیده — آرزوکنش ذوانه ، بومال ملری و علمینی ، مژده لکه بختیارم .

[۳] طبک مختلف شمه لری اومسنده امراض عقلیه و طبایط روحیه متخصصلری ، بعضی روحی خسته لقرده — مثلا ایستوری و سیقو پاتینک مختلف شکلرنده — اسنجیاری دوالره براردها زیاده تلقین ، افناع ، اهتاد قنترلرینه مراجعت ایدرلر . بصره ایلک ، خیر ، سعادت ، حضور وعد ایدن متصوفلری ، تلقینکار ارشادلرله بو نقطه نظر دن ، « امراض عقلیه متصغصی Psychiatrie » لره بکره تیورم .

جوق ساده برادا ایله یازیلان شوغزل، علوی تشبیهاری،
خاتجلیق فکریله نه قدر جاذب ونه قدر بازلقدر .
بشریت قرون وسطا تک استبداد واسارت زنجیرلری آلتنده
ایکلرکن ، حریت فکریه ، حریت وجدانیه تک طرفدار
وتقدیرکاری سلطان اولده اونلره نه قدر صمیمی خطاب ایدیور،
اونلری نه قدر یوکک ، عالی وعلوی کوریور ..

محیطده کی انسانلرک تنوری، یوکسکلمسی ایچین، اونلره، کندی
دیبلرله نصیحتده بولونسی، تصوف مقیده لر یازمسی جوق معنیداردر .
انسانلری بولندی عسکرک تاقی وذهنیق ایله دکل ،
برفیوزوف کی بشرک بتون مساویسندن متره بر موقع علودین
نمنا ایدین متصوف شاهر ، یالکیز آدم اوغلتک بویوککلکی
الهی سسیله ترم ایدین برمرشدی ایدی ؟ . اوخ خار ، نیک،
رباک لطیف نغمه لری اده سنده آیفی اجرا ایدیلن ، ارکانده ،
اداسنده ، منسوبلرینک کینشارنده ، حق دوشونوشلرنده جوق
ایجه برظرافت کیزی اولان مولویک ، اونک معین برسیستم
ایچین احباب ایدین بوتون تشکیلات و تأسیسات فکریلرینه مالک
اولدیغی اثبات ایدر . پدیری نامه تأسیس ایتدیکی مولوی طریقتک
اسلام مدیته ، تورک حرشنه ، شعر ، صنعت ، فن جهته
ایفا ایتدیکی خدمت، حقیقه ایللا قدر [۵] آغوشنده تورککلکک
یوجه طالمرنی صاقلان ، اک قیمتلی صنعتکارلرنی تیششدرن
مولویخانه لرده ، بوشهر وصنعت اوجاقلرنده سلطان ولدک یاقدیغی
ایلک آتشک حرارتی یوقی ؟ .

اسکدار : ۱۱ شباط ۱۹۲۴ هکیم شفا

[۵] مولوی منسوبی آده سنده ییتش دینیات علمایی ، شاعر
وادیلری بیلدیرن منابع ، تذکرلر ومنتقوی اثرلردر . نیم اسلملرنی
طوبلادیم و قسم اعطیق کوردیم بوکتابلرک عددی اوتوزدن فضله در
مسجع وقفیه دار نثرقدیمک الیاریق نمونه سی «شیخ ثاب ک» «سفینه
نفیسه مولوی» ، غالب دده تک صمیمی دوستی وندیشی شاعر اسرارک
تذکرسی ، اک زکین معلوماتی احتوا ایدین اثرلردنر .
اسرارک وفاتندن سکره کن مولوی شاعرلری ، کنج ادمازدن
احسان محوی تک طوبلایمده در . غیرتی تقدیر ایدرم . تورک صنایع
نفیسه می هقته اساسی وعلی وقوفی نثر ایتدیکی مقالهلرین اکره .
تدیکمز شهاب الدین تک ، تورک صناعت نفیسه عائله لایموت معماری
آبدملر ، جوق کوزل پیراز وینیاور هدیه ایدین معمار ، نقاش و
رساملری ، اک نفیس یازیله کوزل دیوانلر ، تمیز و طریف کتابلر یازان
خطاطلری تهود ایشکده درلر . کندلرینه موفقیت تمی ایدرم .
عاجزه مسلکم داخلنده بولان هکیملری ، جهان طایبی ایچریبندمه
تجربیه ، مشاهدیه ، استقدا ایلان قیمتلی اثرلرله ممتاز بر موصف
صاحبی مولوی طبیبی ، حیات و تاریخی تدقیق ایله اوغراشیورم .
بوتراویلا انتشار ایدرسه ، علم عالمنجه جمیوک بر جوق حقیقتلر توضیح
ایده جک ، بعض مشکل حل ایدیلش اولاجقدر . ح . ش

تورک قونیه ، حکمدارلرده ، سلطانلره ، وزیرلر . . . آخیلره . .
کوجوک آسیانک شیرین وسویلی شهرلرینه خطاب ایدین مدحیلر ،
قصیدلر نه قدر فضله ...

ایشته بن اونلردن بر نانه سی ، جوق سودیکی قونیه لیلری
نما ایدین برغزلی ده بومناستله تقدیم ایدیورم [۴] .
اسکی شاهرلرک ملتیه و مملکتلرینه دین بر محبت بسله کلرکی
کوسترمی اعتبارله جدأ حائر اهدندر .

ای مردم قونیه بداندی	که زاده شا زشهر جانید
چون لانه آن ماست این شهر	سرها زما را نماید
برواز کنید چون هایلر	در خلقت و خلقی چون هایلر
چون حشر کنند شهر هارا	بر چه شهرها روانید
بی شهر که یکی ازین کوی	در ذیبت و قدر صد جهانید
هستید زر تمام هریک	بی زر که هزار کنج و کانید
محسوس بر حجت الهید	مخوف ز کنج شایکانید
در بندگی خدا فریدید	بی چتر شهان جاودانید
دازید چنان پاک و روشن	با حور روان در خنانید
از خرد و زک اولیاید	از بیز و جوان همه شایانید
دیدی نظر از شائشانی	افسوس و فینک بی نشانید
گفتست «ولده هوالدمن	می داد خبر که چه آید

مالاً تورکیمی :

قونیه لیلر، عالم ارواحدن وودیقکیزی بیلکیز. بوشهر اوت
اوماک لانه سیدر . زمانه مرغانه بکزمین سکنر . شهابالکیزله
فضای نامتاهیده اوچوکنر . یارادایلشده ، اخلاقده مبارکسکنر .
شهرلری حشر ایلر اولرک هیسنه روح سز اولورسکنر . یارب!
بوناصل برشهر که هر محله سی بوز جهان قدر و قیمتنده در قونیه لیلر،
هر برلرکیز عیاری نام بر آلتونسکنر . «اوخ» آلتون نه ، بیک خزینه
غیب ، بیک کان و فضائلسکنر . الهک نور رحمت مظهر خدا و برکبی
خزینه لردن نصیه دارسکنر . اوت صورتد . بوازش سفیلدن ، ناسو-
تدن سکنر . خایر خایر اسرار و صفانده ملکوندن ، عالم علیدان سکنر .
ما کری به قولقد بر بیک ، سرایسزه اوناغمنر بادشاهرلر سکنر
تیز ، پاک ، روشن قلبکیز وار . روحانی حوریلرله جندمه سکنر .
کوجو ککیز ، بویوککیز اولیا کی در . کنجکیز ، اختیارکیز
شاهرلر کی در . کندیکیزدن بر نشانی کوردیکیز ، هیات
آلاندیکیز ، بی نشانسکنر (یعنی کندیکی وار ظن ایتمه ، بن
بوسک اوارددر - لاموجودالاهو - جمله تصوفیه نه اشارت)
ولد ، بابام سویله مشدی ، قونیه لیلر سز اوسکنر . جناب
مولانا تک قونیه یی ولیل شهری ، بوراده او طورانلرک اک ای
انسانلر اولدیغی افاده ایدین جمله نه اشارتدر . [

[۴] قونیه ده انتشار ایدین (خاق) غزله سنک ۱۱ تموز ۱۹۲۳
تاریخی نسخه سنده مشارالیک ، قونیه شهرینه عابد بر مدحیه سی ،
(سلطان ولد و قونیه) سرلوحه سیله « قریدون نامه » نثر ایشدی .